

UtvecklingsNAVET

”NUHETSBREV” Utvecklingsnav för platsoberoende gymnasieskola • Jan 2026

Nu tar vi nästa steg – tillsammans med näringsliv och andra aktörer

I december hände mycket i projektet. Vi har träffat näringslivet, sökt nya perspektiv för hybridundervisning – och fått viktiga insikter om digital kompetens och likvärdighet. Allt pekar åt samma håll. Platsoberoende gymnasieskola kräver smart organisation, rätt teknik och samverkan.

Flera andra projekt och initiativ pågår med målet att stärka inlandets tillgång till utbildning och arbetskraft. Behovet är stort i inlandet, men osynliggörs av statistik, vilket bland annat en färsk undersökning av [Akademi Norr](#) visat.

André Engebrand, som är med i IT/teknikgruppen i vårt projekt, har deltagit på internetdagarna. Föredragen skedde på distans och möjlighet fanns att ta del av innehållet även en tid efteråt. Han fick med sig flera viktiga perspektiv för skola och fjärrundervisning:

- **Digital kompetens kan inte tas för given.** Elever behöver tid och stöd för att lära sig plattformar – annars riskerar klyftorna att öka.
- **Trygga, robusta lösningar behövs.** Plattformar måste vara stabila även i kris och fungera inom svensk lagstiftning.
- **Likvärdighet** blir en nyckelfråga. Om fjärr blir vanligare behöver digitala förutsättningar bli mer jämlika.

Erfarenheter från lärcentrum

I nulägesanalysen framkom en uppfattning om att hybridundervisning är ”omöjligt”. Därför besökte Malin Storuman lärcentrum, för att få veta mer om hur de utbildar undersköterskor i hybridform – med grupper i Storuman och Tärnaby samt elever från Sorsele.

Slutsatsen är tydlig: hybrid kan fungera – men det kräver rätt tekniska och pedagogiska förutsättningar. Det tar projektet med sig i arbetet med att tekniskt utrusta morgondagens platsoberoende klassrum.

Vad är lärlingsutbildning?

En vanlig missuppfattning är att lärlingsutbildning är ”för elever som inte klarar skolan”. Det stämmer inte. Tvärtom! Lärlingsutbildningar passar elever som vill ut i arbetslivet tidigt och har driv och motivation för yrket. En större del av utbildningen sker på arbetsplatsen, vilket kräver ett tätt samarbete mellan skola och bransch.

Fokus för träffar med näringslivsråden är att utveckla lärlingsutbildningar, så att yrkesprogram kan bli tillgängliga för fler.

Nästa steg i projektet

Projektet har presenterats för Näringslivsrådet i Vilhelmina och näringslivskontoret i Storuman och samsynen om målet är tydligt.

Vi behöver skapa ett lärlingsråd som kan bidra till platsoberoende yrkesutbildning och knyta skola och arbetsliv ännu närmare varandra – för att bli ett utvecklingsnav för Södra Lapplands inland.

Kick-off för projektetorganisationen Planering pågår för fullt, men tidpunkt och plats är inte klar ännu.

Anmälan SETT-dagar - Stockholm

Projektet har möjlighet att anmäla några deltagare till SETT-dagarna, Sveriges största mötesplats för lärande och digital utveckling. Intresserad? Hör av dig snarast till din rektor.

Analys av fortbildningsdagen 8 jan Sammanställning av enkätresultaten.

Projektledare genom Region Västerbotten är Tomas Nybrand.

Delpjektledare för Södra Lapplands gymnasieförbund är *Inez Abrahamzon* och *Malin Svensson*. De är ansvariga för verkstan i projektet, tillsammans med Centrum för hälsa i glesbygd, Umeå universitet och Mediacenter.

[Inez](#): 070-241 04 19

[Malin](#): 072-208 25 36

Nyhetsbrevet kommer ut varje månad. Där kan du läsa vad som hänt och vad som är på gång. Berätta gärna om nyhetsbrevet till andra.

Både om du vill ha – eller inte ha, nyhetsbrevet, [maila Malin!](#)

Projektet Utvecklingsnav för platsoberoende gymnasieskola drivs av Region Västerbotten och medfinansieras av Europeiska unionen genom Svenska ESF-rådet inom Europeiska socialfonden Plus 2021-2027 (ESF+). Projektet är lokaliserat till region Övre Norrland.

Projektets syfte är att skapa likvärdiga förutsättningar för gymnasieutbildning för ungdomar i Västerbottens inland. Genom att utveckla platsoberoende undervisning vill vi öka tillgänglighet och närhet till utbildning – oavsett elevens bostadsort.

Mål

Att fler ungdomar ska kunna:

- Välja gymnasieutbildning på hemorten
- Få tillgång till både akademiska och yrkesinriktade program
- Förberedas för vidare studier och arbetsliv utan att behöva flytta

Bakgrund och utmaningar

I inlandskommuner som Vilhelmina och Storuman är tillgången till gymnasieutbildning begränsad.

Några av de största utmaningarna är:

Demografi: Små och utspridda elevgrupper

Lagar och styrning: Regelverk som inte är anpassade för glesbygd

Avstånd: Långa resor och bristande kollektivtrafik

Könsskillnader: Fler kvinnor än män studerar vidare

Urban norm: Glesbygden osynliggörs i samhällsdebatten

Socioekonomiska skillnader: Påverkar ungas valmöjligheter

Ovanstående faktorer bidrar till en "flyttkultur" bland ungdomar, som påverkar kompetensförsörjning för näringsliv och offentliga aktörer samt befolkningsutvecklingen på ett negativt sätt. Bättre anpassade utbildningar efter lokala behov är en del av lösningen.

Samverkansparter

[Södra Lapplands gymnasieförbund \(SLG\)](#)

Ansvarar för gymnasieutbildningarna i Vilhelmina och Storuman och har initierat projektet utifrån en förstudie.

[Umeå universitet \(Pedagogiska institutionen\)](#)

Bidrar med forskning och utveckling inom fjärrundervisning.

Fokusområden

Projektet adresserar utmaningar inom kompetensförsörjning och utbildning i glesbygd genom tre huvudsakliga insatsområden:

1. Organisationsutveckling och platsoberoende lärande

- Identifiera hinder och ta fram handlingsplaner
- Skapa flexibla skolorganisationer för fjärrundervisning

2. Undervisningsmetoder och digital teknik

- Kompetenshöjande insatser för lärare
- Test och utvärdering av ny digital teknik

3. Tillgång till akademiska- och yrkesprogram

- Utreda tidigare erfarenheter från Luspengymnasiets forskningsprofil
- Samverka med näringslivet och offentliga aktörer, för att möjliggöra yrkesutbildning på hemmaplan

Projektorganisation

Projektägare: Region Västerbotten

Projektledare: Tomas Nybrand, Region Västerbotten

Delprojektledare: Inez Abrahamzon och Malin Svensson, Södra Lapplands gymnasieförbund

[Centrum för hälsa i glesbygd \(CHG\)](#)

Samarbetar kring digitalisering och kompetensförsörjning.

[Region Västerbotten \(Mediacenter\)](#)

Tillhandahåller teknisk kompetens för fjärrundervisning.

UtvecklingsNAVET